

ברכות כח:

תנו רבנן: שמעון הפקולי הסדיר שמונה עשרה ברכות לפני רבן גמליאל על הסדר ביבנה. אמר להם רבן גמליאל לחכמים: כלום יש אדם שיודע לתקן ברכת המינים? עמד שמואל הקטן ותקנה...

פני יהושע (שם):

שם א"ל ר"ג לחכמים כלום יש אדם שיודע לתקן ברכת הצדוקים כו'. נראה מבואר שכל ברכות התפלות מיוסדים על אדני פז במספר התיבות ואותיות כמבואר בטור או"ח (סימן קי"ג) מלבד מה שיש בהם סוד מופלא דאי לא תימא הכי מה זה שאמר ר"ג כלום יש אדם שיודע לתקן דהא אפילו נשי דידן נמי יכולין לתקן כן כיון שאינן אלא עניני קללות השייד להתפלל על הצדוקים ומה רבותא נמי דשמואל הקטן שהוצרך לתקנה ולאחר ששכחה הוצרך להשקיף שתיים או שלש שעות אלא על כרחך כדפרישית שמספר התיבות ואותיות מצד עצמותם ומהסוד שבהם יכולין לעשות רושם למעלה עד כדי שיתקיים המכוון באותה ברכה.

עין אליה שם ובעולת ראייה על ברכת ולמלשינים:

אמר להם רבן גמליאל לחכמים: כלום יש אדם שיודע לתקן ברכת המינים? עמד שמואל הקטן ותקנה" (ברכות כ"ח). כל הברכות של התפילה, שהן מלאות חסד ואהבה, ראוי לתקנן כל חכם הראוי למעלה רוממה כזאת, לערוך תפילות קבועות לגוי קדוש ועם חכם ונבון. אבל ברכה זו של התפילה, שבתוכה אצורים דברים של שנאה ומשטמה, והאדם באשר הוא אדם, אי אפשר כלל שלא תמצא בקרבן איזו שנאה טבעית לאויבי נפשו ורודפי עמו, צריכה היא לבוא דווקא ממי שכולו טהור וקדוש להי, שתכונת השנאה הטבעית אין בלבבו כלל...

על כן עמד שמואל הקטן ותקנה ורק הוא באמת ראוי לה, כי הוא אשר דרש תמיד: "בנפול אויבך אל תשמח", והסיר מלבבו כל רגש שנאה גם לשונאי נפשו, והוא כשיתעורר לתקן ברכה למינים לא תמצא בה כי אם רגשת לב טהור לתכלית הטוב האמיתי הכללי.

ברכות י.

אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי... ראה במפלתן של רשעים ואמר שירה, שנאמר: (תהלים ק"ד) יתמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם ברכי נפשי את ה' הללויה.